

Finnsk avl av løshunder er målretta og systematisk

Finnene kan vise til 30-35 % jaktpremierte hunder av et årskull blant jämthunder. For Norsk elghund grå, litt lavere. I Sverige regner de inn all premiering og har med den regnemethoden hatt 20-25 % jakt-premiering i et årskull jämthunder siden 2006.

TEKST: JUKKA IMMONEN,
OVERSATT/REDIGERT AV JON ERLING SKÅTAN

I Norge regner en med at ca. 40 % av elghundene brukes som bandhunder, det er derfor vanskelig å få reindyrket statistikk for bare en av jaktformene. Men det opereres med ca. 20 % jaktpremiering på den andelen av et årskull med gråhunder som brukes som løshunder. Dette gjør at mange løshundjegere ser til Finland når de skal ha valp eller pare sin tise. Jukka Immonen som har vært en av arkitektene bak den finske avlen,

forteller her om arbeidet og hva de har lagt vekt på. Hovedteksten er hentet og oversatt fra det svenske bladet «Alt om Jakt & Vapen» i 2010. Vi takker redaktør Erik Walin og Jukka Immonen for å få lov til å bruke dette materialet og Jukka for nye og oppdaterte figurer.

Mitt mål med denne artikkelen er å behandle elghundavl og dermed ulike praktiske spørsmål rundt avl. Jeg skal konsentrere meg om jämthundsrasen, men prinsippene er nok de samme for andre raser.

Portrett av FI JCH FI UCH Rusmosan Kamu (FIN22632/04). Denne hunden til Jukka Immonen har avla mange gode jakt-hunder og finnes nå bak mange gode hunder, også i Norge.

Om vi tar 100 jämthundvalper og følger dem gjennom hele livssyklusen, tror jeg at man på grunn av alvorlige sjukdommer tar bort et individ. På grunn av feil eksteriør tar en trolig ikke bort noen. Men på grunn av manglende jaktegenskaper kommer 30 individer til å bli avlivet. Den sistnevnte grunnen gjør at man burde ta bort ytterligere 20, om man var hard nok og fikk lov hjemme. Av dette følger at avlsfokus bør ligge på jaktlige egenskaper på 30 mot 1.

Kanskje kommer ikke halvparten av valpene til å oppfylle

kjøpernes forventninger og derfor har man mye å gjøre for å forbedre situasjonen.

Tidlig jakt avgjørende

Om man vil høyne rasens jaktlige nivå, er nøkkelspørsmålet arvelig jaktlyst. Men hvordan kan man da måle den arvelige jaktlysten?

Det er helt sikkert at om hunden gjør lange elgarbeider allerede som ung, uten mye trening, kan man påstå at det skyldes arvelige egenskaper og jaktlyst. Ettersom jaktegenskaper måles på jaktprøver og en unghund ikke har rukket å lære seg så mye, er prøveresultatet fra unge hunder den best mulige måten å måle på.

Kullverdiene er også viktige, det er jo spørsmål om arvelighet. Man kan sammenfatte det slik at en hund som har fått 1. premie (eller helst flere) når den er 1,5 år og har kullsøsken som har gjort det samme, er en potensiell avlshund.

Når man jobbet med jaktegenskapens BLUP-indeks (se egen rammesak), merket man at det er svært arvelig å starte ung. Derfor bør man starte på prøve med en gang hunden er i stand til å jobbe med elg i fem timer. Det ville tjene avlen mest.

På prøver skulle man også forsøke å la hunden arbeide alle fem timene før man kobler hunden. Og selv om hunden ikke er avlshund (på grunn av eksteriør, eller en annen feil), burde man starte for å få premie på jaktprøve.

Konkurranser er noe helt annet. Unghunden skal utvikles og bli ferdig for konkurranser med samarbeid og andre finesser som har veldig lite å gjøre med avl. Konkurranser er likevel interessante og kan øke interessen for å starte med hunder, og det er bra!

Et eksempel fra årgang 2010 i Finland er kombinasjonen JCH Siimeksen Jannu og JCH Onnivaaran Odessa. Det ble 14 valper i kullet, av disse fikk 8 1. premie på jaktprøve innen året var slutt og valpene 10 måneder gamle. Et tydelig eksempel på medfødt jaktlyst.

Det viktige søket

Søkets omfang er en relativt arvelig egenskap og man kan avle denne egenskapen om man vil. Vi har skutt ned elgstammen (i alle fall her i Finland), så hundene må være i stand til å søke selvstendig på store områder. Områdene varierer selv sagt og om man har mindre terreng, kan det holde med et kortere søk. Men for de helt små markene er kanskje en spishund ikke rette typen elghund? Kanskje en støtende hund kunne være bedre?

Når elgstammen er mindre, bruker elgene også å være ganske lette på foten og da kan avstand til uttaket være avgjørende når det gjelder muligheten for å få elgen til å stå i uttaket. Jeg anser at jämthunden skal være en hund med reelt søk og ha den selvstendige storvilthundens måte å arbeide på.

Det er et spørsmål om nyanser om man prioriterer hunder som sporer opp elgen eller bruker overvær for å finne den. For bjørnejakt er den sporende typen et «must». Men for elgjakt er hunder som bruker overvær, ofte raskere til å finne elg enn hunder som bare bruker spor. Om hunden kan begge deler, kan den være veldig effektiv. Man kan utnytte BLUP-indeks for å avle søk.



Jukka Immonen holder et godt tak rundt sin avlsstjerne FI JCH FI UCH Rusmosan Kamu (FIN22632/04). Kamu er nå 10 år gammel og har over 130 avkom i hjemlandet og over 70% er jaktpremiert. Det er særdeles høy premieringsgrad på avkomma og det har ikke gått upåakta hen. Kamu er også brukt i Sverige og Norge med samme gode resultat.



Jukka Immonen (høyre) er med og velger ut en valp som skal til Norge hos kennelen Elimon Salon og eier Aki Oinone (venstre). Elimon Salon er en av flere kenneler i Finland som kan skilte med svært høy premiegrad på sine valper. Flere kenneler har kull der en viss andel er premiert alt første høsten og etter hvert hele eller nesten hele kullet.



Innehaver av Onnivaaran kennel, Jarmo Kontanen med en av sine avlstisper, FI JCH FI UCH Onnivaaran Oosa (FIN FIN19287/08). I Norge finnes noen hunder fra Onnivaaran kennel og mange norske jämthunder har Onnivaaran i sine stamtavler.

Stålos i uttaket

Elgarbeid av høy kvalitet begynner med los i uttaket. Det er en veldig viktig egenskap. Men man skal huske at elgstammens sammensetning og størrelse samt mulige forstyrrelser betyr veldig mye. Om elgen allerede ligger og drøvtygger, er forutsetningene betydelig bedre. Men hundens kunnskaper om å arbeide med elg er selvfølgelig også avgjørende.

Hundene lærer seg å lose på elg på rett måte, ved nettopp å lose på elg. Forutsetningene hunden har for å lære og for å utvikle seg, er betydelig bedre om elgstammen er bra. Selv om enkelte evner er medfødt, har alle hunder mye å lære seg i skogen.

Ganske mange bra avlstisper har til å begynne med vært for hete når de finner elg. Det kan ha noe å gjøre med mye jaktlyst. Derfor vil jeg ikke ta hete tisper som har stor jaktlyst ut av avlen. Men jeg ville finne en hann med rolig elgarbeid for en sånn tisper. Selv tror jeg ikke like mye på hete hanner.

Det finnes også hunder som blir tause med en gang elgen rører på seg. For en sånn hund ville jeg ikke velge en lik partner. Jaktlig er det bedre om hunden har ganglos. En unghund kan ganske ofte være tause ved sine første elgkontakter. Men en 1,5 år gammel hund bør begynne å lose.

Man kunne ikke vise at stålos i uttaket var arvelig ifølge tusenvis av finske prøver. Det kan skyldes at miljøfaktorene har størst betydning, kanskje større betydning enn hunden. Liten elgstamme, rovdyrrike områder osv. Man kan si at visse hunder har en svært god evne til å stille elg i uttaket, men dessverre ser det ikke ut til at denne evnen er sterkt arvelig. Derfor bør man ikke legge for stor vekt på dette momentet i jaktprøven.

Bra påhengelighet i tidlig alder

For en bra elghund er interessen for å følge etter flyktende elg lenge nok og evne til å få ny stålos, veldig viktig. Man lykkes

ikke alltid med å skyte i los på uttaksplassen. God påhengelighet allerede når hunden er ung, viser at hunden har stor jaktlyst. Om hunden avbryter forfølgelsen raskt og kommer tilbake, kan man si at hunden ikke har nok jaktlyst. Sånn er det bare, helt enkelt!

Hva er BLUP?

I teksten nevner Jukka Immonen flere ganger BLUP-indeks. BLUP er en forkortelse for Best Linear Unbiased Prediction. Det kan kort sies å være et tall som framkommer ved en statistisk regnemetode. Tallet uttrykker dyrs avlsverdi for en eller flere egenskaper i forhold til gjennomsnittet. Snittet i populasjonen er til enhver tid 100. Er BLUP-indeksen over 100, er altså dyret bedre enn gjennomsnittet for denne arvelige egenskapen. Under 100, så er det dårligere enn snittet. En hovedsak er at man korrigerer bort miljøfaktorer med denne metoden. Her regnes egne resultat inn og også søskens, foreldres og eventuelle avkoms. Husdyravl generelt skjøt voldsomt fart når BLUP-indeks ble tatt i bruk og brukes nå for elghundene i Finland med suksess.

Om hunden har medfødt interesse til å spore, henger hunden også ganske ofte bra på. Hunder som har riktig stor jaktlyst og gjerne sporer, kan henge på flyktende elg veldig lenge. Men en uerfaren hund som bare bruker vind, kan miste spor eller vitring, selv om jaktlysten er sterk.

For en som loser på bjørn, er viljen og kunnskapen om å forfølge veldig, veldig viktig!

Påhengeligheten er en egenskap som er ganske arvelig. For eksempel har JCH Tainion Roni avkom etter seg som gjerne henger på. De kan lett henge på springende elg i jaktprøvens alle fem timer, om elgen ikke stopper.

Skal kunne lose hele dagen

Den andre saken etter støkking, er selvsagt evnen til å få elgen til å stå igjen. Det fins store forskjeller mellom hunder. Men ifølge forskerne kunne man dessverre ikke konstatere høy arvelighet.

Viktig er det at hunden har lang, sammenhengende lostid slik at den loser hele lyse dagen uten å avbryte om føreren ikke kaller inn hunden. Det er ganske arvelig om hunden loser lenge før man har jaget den inn ordentlig. Derfor må man kreve av en avlshund at den lett kan lose hele dagen uten avbrudd.

Personlig forstår jeg ikke oppdrettere eller hannhundeiere som annonserer at hunden er med når man kommer hjem fra skogen. Det kan være et tegn på manglende jaktlyst. I alle fall er det en alarmklokke for meg.

Jeg må si at en avlshund ikke alltid er den triveligste jakthunden. Den kan ha litt for selvstendig søk og det er ganske ofte vanskeligheter med å få den fra losarbeidet. Det er ganske vanlig at de beste nedarverne har hatt litt dårlig samarbeid med fører når de arbeider med elg. Faktum er at avkommet sjelden er like sta. Trolig er høyst et par per kull likedan, fles-teparten er brukbare å jakte med, heldigvis er det ofte bare noen enkelte som ikke jakter.

Lostettheten arvelig

Hundens los skal muligjøre at jegeren kan smyge seg på skuddhold og gi mulighet til å skyte i los.

Dessverre har en del jämthunder altfor glissen los nå for tiden. 50-60 bjeff/minutt er jo ganske kjedelig å høre på. Det bør være 70-90 bjeff/minutt, da er det en glede å høre på når man sitter ved bålet i skogen, og lettere å smyge fram og få anledning til å skyte.

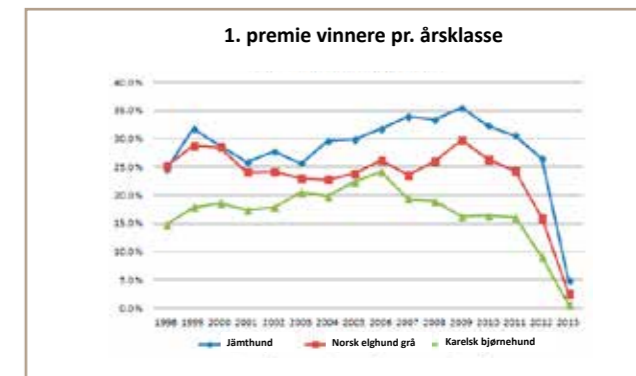
Hørbarheten er ofte tilstrekkelig, men losen bør også være utholdende. Det bør være tett og hørbart hele lyse dagen. Dersom hunden loser døgnet rundt, kan losmålet selvsagt bli litt hest.

Lostettheten er ganske arvelig. Og man bør aldri pare en tisper som skjeller glissent med en lik hann.

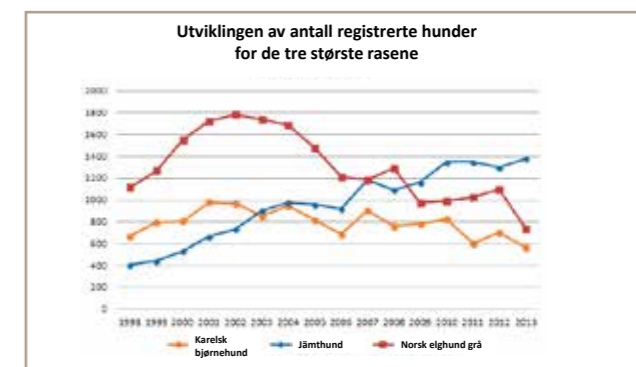
Avl aldri på samarbeid

En bra elghund blir betydelig bedre om den har bra samarbeid med føreren. Men bra samarbeid har veldig lite å gjøre med elghundavl.

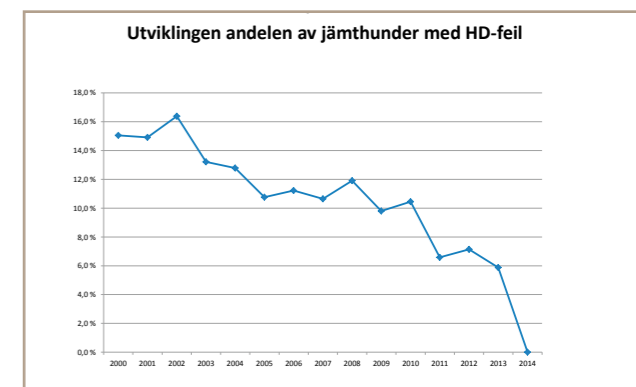
Prøv derfor aldri å avle på samarbeide, det betyr nesten alltid at du også avler på middels jaktlyst.



Figur 1
Utviklingen av andelen 1. premievinnere av hver årsklasse, for de tre største rasene med elghunder i Finland. Jämthunden har på hele 2000 tallet ligget markert over de andre rasene og det kan være en av årsakene til at den i perioden har økt i popularitet slik figur 2 viser. Merk at i 2013 hadde 5% av dette årskullet med jämthunder fått 1. premie samme år de var født.



Figur 2
Antallet registrerte hunder av de tre største rasene i Finland viser at Jämthunden har vært jevnt økende i antall, mens antallet Norsk elghund grå og Karelsk bjørnehund har avtatt noe.



Figur 3
Kurven viser en fallende tendens av individer med HD-feil (C og D hofte) for jämthund i Finland. HD har altså ikke blitt dårligere i Finland selv om de ikke har individuelle krav til A eller B hofte for avlshunder, slik det er i Norge og Sverige. Det finske kravet er at BLUP-indeksen (se egen boks) samlet for tisper og hannhunder skal være minst 190. Dette kravet er altså litt under gjennomsnittet i rasen, men de fleste parringene gir et høyere snitt og dermed har de oppnådd det de er ute etter: å holde nivået. Jukka Immonen sier at det er nesten ingen jämthunder som har problemer med å jakte p.g.a. hoftene, dermed er det ingen grunn til å redusere utvalget av avlshunder p.g.a. fokus på HD.

Man har ikke kunnet konstatere arvelighet når det gjelder samarbeid. Trolig burde hundeeierne undervises i hvordan man trener sine hunder. Det er jo mulig å trene samarbeid.

Unghundgranskinger

Potensielle avlshunder må først prøves. For dette må en ha kriterier for en potensiell avlshund. Vesentlige kriterier er tidlig og stor jaktlyst samt bra kullverdi allerede som ung. 1. premie på jaktprøve allerede ved 1,5 års alder bør være et krav for en potensiell avlshund. I kullet bør det også finnes flere individer med samme egenskaper.

I Finland har FJGK i flere år arrangert faste unghundgranskinger.

Avlskomiteen velger ut 25 hanner for gransking blant de 50 beste i sitt årskull ifølge prøveresultatene. Man forsøker å velge hanner etter ulike linjer, derfor blir en del veldig bra hanner ikke innbedt.

Visse hanner kommer selvsagt til å få sine fem parringer og de behøver da ikke granskes. Derimot granskes de hanner som man vil vekke tisperienes interesse for og som er viktige for det genetiske mangfoldet.

Et av de viktigste målene for granskningen er å beholde arvelig variasjon.

Særlig bra avlshanner bør ha betydelig flere avkom enn middelmådige. Middelmådige kan ha fem kull, altså 35-50 avkom, men det er egentlig altfor mye.

Man kan si at hunden er en bra nedarver om over halvparten av avkommene har fått 1. premie på jaktprøve. I tillegg kan man kreve at en veldig bra nedarver kan få fram minst en avlshann som er like bra eller bedre enn sin far.

I Finland anbefaler man at en avlshann (jämthund) bør ha

høyst 150 avkom i Finland. Man kan dog pare noen svenske og norske tisper i tillegg.

Prøv unge hanner

Man bør heller prøve en ung hann enn å pare ei tisper med en middelmådig, eldre hann.

Oppdretterne og valpekjøperne vil ha kvalitet. De fleste kjøper valper for å få en bra jakthund.

En kjent nedarver er da et sikkert valg for oppdretteren og valpekjøperen. Om en tisper ikke har fått fram klart bedre resultater enn gjennomsnittet i rasen, etter sine to første valpekull, skal man ikke ta flere valpekull etter tispene.

Tiden mellom generasjonene bør være så kort som mulig for å få rask arvelig framgang. Derfor skal nye hanner som prøves, være unge. Man skal helst pare de første tispene når hunden er 1,5-2,5 år.

I Finland er tiden mellom generasjonene ganske kort og jeg tror at det er en årsak til at man har lykket med å få større framgang enn andre nordiske land. I gjennomsnitt er det omlag fire år mellom generasjonene i Finland, men for de beste linjene er tiden enda kortere.

Kullstørrelsen for jämthund er betydelig større enn for gråhunden. Jeg tro at det har stor betydning og derfor har jämthund som rase raskt gått fram ved siden av gråhund, sågar forbi.

De beste avlstispene har hatt ganske store kull med bra kullverdi og derfor har neste generasjon hatt mye bra avlsmateriale å bruke. Ønsket antall valper har kunnet produseres med færre antall tisper sammenlignet med gråhund. Derfor har man kunnet beholde tispenes kvalitet på ganske høyt nivå.

En frisk rase

Jeg har hittil ikke berørt sykdommer blant jämthunder.

Det er heller ikke noe avgjørende problem i jämthundrasen i dag. Man skal selvfølgelig hele tiden følge med på helsesituasjonen, men mest krefter bør legges på å øke det jaktlige.

I moderne tid er hundeevnen for forskerne, og til og med for media, først og fremst en kamp mot genetiske sykdommer og mentale problem.

Vi trenger naturligvis som jakthundoppdrettere å ta hånd om hundenes temperament og helse, men problemet er langt fra som det har blitt framført i media for visse raser på de britiske øyene.

Våre hunder er jo en svært primitiv type. Alle hunder avstammer fra sørøst-Asia og forfaren var antagelig en lokal ulv. Det er også enkelt å innse at ulven er stamfar til jämthunden. Nyere forskning av professor Hannes Lohis gruppe har også kommet til den konklusjon at både gråhundens og jämthundens forfar har blitt krysset med ulv igjen (500-3000 år siden).

Det er veldig viktig at en jakthund er strukturelt frisk og at den er helt frisk når den brukes til jakt. En sjuk hund kan ikke være en effektiv jakthund. Ettersom det er spørsmål om jakthunder, må man selvfølgelig være observant på faktorer som påvirker hundens mulighet til å jakte.

Jämthunden er en frisk rase. Sjuke hunder (fenotypisk) er veldig uvanlige. Kanskje en prosent lider av øyesykdommer og det finnes også en mindre mengde som er mye plaget av hoftelddysplasi. Det finnes betydelig flere som har C hofter eller dårligere, trolig ca. 10 prosent av hundene.

Om hunden har C hofter, kan den nesten alltid jage normalt. Hunder som har D hofter eller dårligere er antagelig under en prosent, og selv de fleste av dem kan brukes som jakthunder. Ettersom hoftelddysplasi ikke er noe problem for rasen, bør man ikke prioritere hofter så høyt som man har pleid å gjøre.

Jeg anser at man bør ha et pragmatisk syk på sykdommer.

Om man leser elghundblader eller oppdretternes hjemmesider, virker det til å være sånn at røntgenresultat er viktigere enn jaktprøveresultat. Selv Svenske elghundklubben (SÄK) krever at minst halvparten av kullet er røntgenfotografert før hunden

kan tas inn på unghundlister, men det holder at en av kullskøknene er jaktpremiert.

Hver og en kan fundere på om prioriteringen virkelig er den rette?

Jämthunden er en frisk rase. Sjuke hunder (fenotypisk) er veldig uvanlige.

Kontroll på situasjonen

Øyeundersøkelser bør gjøres og

hoftene røntgenfotograferes. Resultatet bør overvåkes, særlig på rasenivå. Om trenden er urovekkende, dvs. at antallet sjuke øker, bør man prioritere om på avlen for å minske denne sykdommen. Det kommer ikke til å være effektivt eller ikke engang ønskelig å forsøke å avle alle detaljer med en gang. Det er umulig med nåværende kunnskap å nå en situasjon der alle hunder er 100 prosent friske.

Man kan bare påvirke mot arvelige sykdommer gjennom avlen. Ifølge eksperter har hver hund 5-7 «feilgener» som disponerer for at sykdom kan bryte ut. Størstedelen av feilgenene kan man ikke identifisere før hunden er sjuk og ganske ofte rekker ikke hunden bli sjuk i sin levetid.

(Foto Jon Erling Skåtan)

NJ(L)CH Högviltets Lucky (SE33241/10) i los med to dyr på sin andre prøve, tre måneder etter han ble sluppet første gang. Lucky er sønnesønn av Jukka Immonen sin avelsstjerne Rusmosan Kamu. De fleste i kullet starta tidlig å jage slik finnene er opptatt av og fem av syv er JCH.

OMEGA-3 (EPA+DHA) av beste kvalitet



Et daglig førtilskudd for rask forbedring av hud- og pelskvalitet, økt nyrefunksjon, samt økt immunforsvar. Anbefales og selges hos veterinærer og zooutikker.

 **Dr. Baddaky**[®]
sammen med veterinæren til det beste for dyret.



Raikukorven Napoleon (FIN30654/07) er eksempel på en Finsk jämt-hann som er tatt inn til Norge og som har bidratt i avlen her.

Avlen bør ikke konsentreres på å unngå feil. Man bør akseptere en viss feilprosent. Målet bør være at feilprosenten ikke skal øke, for det handler jo om en frisk rase.

BLUP-indeksen kan brukes som et middel når det gjelder polygenisk arvelige sykdommer og også når det gjelder egenskaper, er BLUP-indeksen det beste verktøyet. Også gjennom å sikre den genetiske variasjonen, spesielt innenfor autoimmunale gener (såkalt MHC-kompleks, «Major Histocompatibility Complex»), gir BLUP mulighet til å forhindre genetiske sykdommer.

Faktisk trenger en ikke BLUP-indeks, dersom man forsøker å forhindre sykdommer som f.eks. «myocitis» (muskulær betennelse), hvilket ganske sikkert er en sykdom som har mye å gjøre med autoimmunalt system (Immunsystemet angriper friske celler i kroppen ved en «feiltakelse»). Man bør forsikre seg om en tilstrekkelig stor genetisk variasjon innenfor autoimmunale gener. Man kan gjøre dette gjennom å ta gentester og også granske litt mer om det finnes «farlige» kombinasjoner.

Selvfølgelig kan også homosygoti være risikabelt. Men man har ikke tilstrekkelig sjuke hunder til å regne BLUP-indeks for disse sykdommer. Heldigvis, må jeg jo si.

Man registrerer litt over 3000 jämt-hunder årlig. Man har derfor arvelig variasjon.

I Finland har FJGKs (Finska Jämt- och Gråhundklubben) hensikt vært at hoftelddysplasien ikke skal bli mer allmenn enn den har vært. Krav for registrering har vært at man må ta røntgen av hoftene på hunden før man kan få andre valpekullet. Faktisk resultat må være kjent før parring, men resultatet spiller ingen rolle. Fra 2004 har man benyttet HD BLUP-indeks.

Figur 3 viser utviklingen fra år til år av hunder med hd-feil av hunder som det er tatt røntgen av. Man kan se med en gang at røntgenresultatet ikke har blitt verre og målet er oppnådd.

I Finland har man også gransket rasens genetiske variasjon. Spesielt når det gjelder MHC-kompleks. Man tok bare 40 blodprøver og derfor er resultatet litt usikkert. Men i alle fall virker det å være slik at den genetiske variasjonen for jämt-hund i Finland ikke er mindre enn hos andre raser, f.eks. gråhund. Noen svenske importhunder eller deres avkom var med. Det skulle vært interessant å granske rasens genetiske variasjon i Sverige også!



Den finskfødte INT NORD UCH SE FI J(LÖ)CH Lehtikankaan Niki er en gråhund som er tatt inn til Norge og har gitt mange gode avkom her. Den er også lånt tilbake til Finland for avl der. (Foto: Leif Skiaker)

Rasetype og frisk struktur er viktigste når det gjelder eksteriør. Den største forskjellen mellom Sverige og Finland er at i Sverige er hundene ett nummer større.

Når man har lånt hanner fra Sverige på 2000-tallet, har størrelsen økt i Finland også. Rasetypen er tilstrekkelig bra. Da behøver man ikke avle sterkt på eksteriøret.

Mentalt er rasen veldig bra. Og sånn må det være. Det er jo snakk om en stor rase!

Mer samarbeid behøves

Man har hittil samarbeidet veldig lite mellom landenes hundeorganisasjoner (dvs. FJGK og SÄK). Det har vært dårlig med informasjonsbytte. FJGK har lånt noen avlshanner fra Sverige for å senke innavlsgraden i hele rasen.

Men alt har gått gjennom hundeeierne, svenske organisasjoner har ikke vært med. Men hundene som ble lånt til Finland har som regel lykkes ganske bra.

FJGK har på 2000-tallet lånt JCH Kastor, DCH Rvikens Viktog, JCH Spets-Lappens Sakke, DCH Jojje og DCH Selbergets Jäger. Jeg vil takke hundeeierne for at de har lånt ut sine fine hanner! Disse har vært veldig viktige for rasen i Finland.

Man har også kjøpt ferdige hunder mellom landene, hovedsaklig fra Finland til Sverige og den siste tiden også til Norge. JCH Holmsjöns Talo kjøpte man fra Sverige til Finland og han har vært en riktig bra avlshann. Han loste jo på sine første elger straks etter sin første fødselsdag. Man har også kjøpt valper fra andre land, ofte ganske framgangsrikt.

Jeg ønsker at avlssamarbeidet også burde bedrives mellom organisasjoner. Når man henter «fremmed» blod utenlands, er det sikrest å bruke kjente nedarvere. Begrensninger i andre land kan forhindre muligheter til å bruke det beste mulige materiale. Bare de beste avkommene skal ha mulighet til å reproducere seg. Man burde også genteste hanner man skal låne for å være sikker på at hunden har fremmed blod sammenlignet med den hjemlige populasjonen. Man burde også bruke mer inseminasjon for å bytte avlsmateriale mellom landene. Parringsreiser som tar flere dager, er for lange for de fleste oppdrettere. Og jeg synes at man bør bytte avlsmateriale mellom de beste hannene og tispene.